

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vln.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vln.

Cene po pošti:
za celo leto . K 84—
za pol leta . K 42—
za četrt leta . K 21—
za 1 mesec . . K 7—
Za Ljubljano mesečno 7 K
Za inozemstvo mesečno K 12—
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon št. 50

Nove Ljeningove izjave.

»Pravo Lidu« prinaša v češkem prevodu pogovor, ki ga je imel letos meseca aprila norveški socialno-demokratski voditelj Jakob Fris z Lenjinom. Iz tega pogovora posnemamo nekaj najvažnejših mest.

Stališče boljševikov nasproti kmetom označuje Lenjin tako-le: »Kar imenujemo kmetje »božje prirodno pravo«, imenujemo mi državno izdajstvo. Kmet ima dve duši. Videl je, da ga je revolucija osvobodila, videl prvi pot vlado, ki ima moč tudi proti bogatašem. Razumel je sovjetski sistem in se vživel vanj. Ve, da ima vlada dobre namene, četudi napravi kako pogreško. To je ena njegova duša. To hočemo okrepiti. Druga njegova duša je duša imetja. To hočemo uničiti. In sicer s pomočjo agitacije, letakov, prosvete, pa tudi s pomočjo pušk, s pomočjo državne sile. Kaj je prinesla diktatura proletariata delavcem? Večje stradanje nego kdajkoli prej. Zato pa danes kmetje živijo bolj nego kdajkoli prej. Kakor vidimo, boljševizem ni bil v stanju, da bi zblizal le oba glavna delavska sloja: delavskega in kmetijskega, marveč je nasprotje med njima le še bolj poglobil. Po Lenjinovih besedah hočejo boljševiki to nasprotje v bodoče uničiti na ta način, da kmetu vzemo, kar ima, namesto, da bi tudi delavcu zagotovili nekaj imetja. V takem družabnem redu bodo »puške in državna sila« za prisilno delo vedno potrebne.

Lenjin je na to govoril o težavah, s katerimi so se morali boriti boljševiki in o trpljenju in naporih, ki so jih morali pretrpeti. Kljub vsem oviram so pa tekmo dveh let premagali vse sovražnike in sedaj začeno razumevali, da se bo svetovna revolucija uresničila. Gre samo za to, da se delavci ne dajo oplasiti pred revolucijo radi trpljenja, ki ga revolucija prinaša in s katerim so desničarji oplasili delavce. Bauer, Longuet, Kautsky, Branting se stresejo, če se le spomnijo muk revolucije. Vsi govorijo o prosvetnem delu med delavstvom, a najvažnejše prosvetno delo je, vzgajati delavstvo za požrtvovalnost, za kamozatajevanje in trpljenje. Ne povedo delavskemu razredu, da je bolje, ako vzame revolucija milijon žrtev, nego da bi jih bodoče vojne pobrle deset milijonov. Sicer pa naj hodi komunizem tam, kjer je mogoče, zakonitim putem; samo svojega imena naj ne dajo desničarjem. Na splošno smo bili vedno za udeležbo pri volitvah in v parlamentarnem delu izvzemši nekaj izrednih slučajev. Antiparlamentarizem je otroška bolezen komunizma. V Italiji je ta bolezen silno razširjena. Tam imajo posebnost, ki se zove »Le Sovjet«, glasilo komunističnih abstinencionistov, t. i. tistih, ki so proti udeležbi na volitvah. Doma sem se moral boriti v tem vprašanju z Radekom in Bucharinom. Oba sta kasneje javno priznala, da sta bila na krivem potu, a Radek se je celo tako izpreobrnil, da je kasneje vodil borbo proti antiparlamentarni struji. Za sedaj smatram za najvažnejše: 1. Boj proti desničarjem, 2. boj proti otroškim boleznim levicarjev. Vse pa, kar popustimo nasproti demokratičnemu redu, storimo zato, da se izkaže njegova nesposobnost za izvedbo socialnega preobrata. Revolucija mora priti in bo tudi prišla po vseh deželah. V zapadnih deželah bo po sredstvih močnejša, nego pri nas. Potem bo stopila na čelo Rusija. Kajti ko pride revolucija na zapad, bo Rusija že daleč v razvoju.

Tako misli Lenjin. Toda kakor kažejo vsa znamenja, se v svoji veri v svetovno revolucijo moti. Ako bodo demokracije količkaj umele svojo nalogo, se bo izvršil socialni preobrat potoma razvoja kakor se je izvršil svoj čas prehod iz fevdalnega v kapitalistično gospodarstvo. Socialni preobrat se tudi ne bo izvršil v tem zmislu, da bi se odpravila zasebna lastnina, kakor bi hotel komunizem, — ki se mu pa to ni posrečilo niti v njegovi klasični deželi Rusiji — ampak na ta način, da se bodo gnotne dobrine pravičneje in enakomernje razdelile.

Proti judovskim špekulantom v Jugoslaviji.

Iz včerajšnje seje parlamenta. — Draginja povzročajo judje.

LDU Belgrad, 7. junija. 96. redni sejanek začasnega narodnega predstavništva je otvoril podpredsednik dr. Ribar ob 5.30 popoldne, nakar je tajnik dr. Mihajlovič prečital zapisnik zadnje seje, kakor tudi razne peticije ki so se izročile odborom. Zatem so bile predložene nastopne interpelacije: Interpelacija poslanca dr. Nežiča o eksploataciji rudnika Lubije, nadalje interpelacija dr. Dinka Puca radi opuščanja službene pragmatike za uradništvo v Sloveniji, interpelacija istega poslanca radi povratka jugoslovenskih vojakov iz Sibirije, nadalje radi slabega materialnega stanja in zapostavljanja dobrovoljcev v naši vojski. Zatem je staval poslanec Djordjevič na ministra za trgovino vprašanje radi prepovedi izvoza živil in radi poslovanja središnje zadruge za uvoz in izvoz. Minister za trgovino dr. Ninčič je v svojem odgovoru poudarjal principe svobodne trgovine, ki jih smatra za zelo škodljive naši državi in sicer iz nastopnih razlogov: Svobodna trgovina ne jamči našem narodu dovolj živil za vse bodoče leto. Večji del trgovine v naših krajih se nahaja v rokah tujih židov. Svobodna trgovina bi nam povzročila ogromno draginjo naših živil, ker bi se vse cene dvignile na višino svetovnih cen. Da bi se to preprečilo, bi bilo treba zopet uvesti sistem izvoznic (Poslanci kličejo: Ne! Ne!) Ali pa bi bilo treba ustvariti institucijo, ki bi zavarovala na eni strani interese producentov, na drugi strani pa interese države. Za tem je minister v daljšem ekspezeju obrazložil štatute središnje zadruge.

Nato je prišlo na dnevni red vprašanje poslanca Popoviča na ministrskega predsednika radi javne varnosti v južni Srbiji. Ministrski predsednik dr. Vesnić je izjavil, da je prva dolžnost vsake vlade, da zagotovi mir in red v deželi, in istotako smatra vlada za svojo največjo dolžnost, da zavaruje državljanom njihovo življenje in imetje. Izjavil je, da je vlada že podvela zadostne odredbe za pobijanje strašnega razbojništva, ki je razširjeno v nekate-

rih delih naše države. Minister za vojno in minister za notranje stvari bosta v najkrajšem času odpotovala v posamezne kraje, da se prepričata, ali se odrejeni ukrepi tudi izvršujejo. Vlada ne more dopustiti, da se azijski sistem, ki vlada v gotovih delih naše države, še nadalje vzdržuje, ker nam je potreba dokazov, da živimo v Evropi.

Po teh vprašanjih se je prešlo na dnevni red: Poročilo verifikacijskega odbora. Poročevalec poslanec Dušan Vasiljevič je prečital poročila od 6. in 10. marca. V načelu je prejel poročilo narodno predstavništvo brez debate. V specialni debati pa je zahteval ministrski predsednik dr. Vesnić, naj se točka 3 od 6. marca vrne odboru radi nove stilizacije. Z ozirom na to, da je ravno vlada zahtevala, da se posamezen člen poročila verifikacijskega odbora vrne, je povzel besedo poslanec Jaša Prodanović, ki je dokazoval, da vlada nima niti pravice zahtevati kaj takega. Zaradi tega je prišlo do kratke debate med ministrskim predsednikom dr. Vesničem, poslancem Jašo Prodanovićem in poslancem Žujovićem, nakar je bil predlog vlade sprejet.

Za tem je hotel podpredsednik dr. Ribar zaključiti sejo in določiti prihodnjo sejo na soboto in sicer z ozirom na to, da bi prišel v soboto na vrsto volilni red, in ker delujejo medtem tudi vsi drugi odbori. Radi odgoditve skupščine na 12. t. m. je došlo deloma do ostre debate. Posamezni poslanci so klicali: Mi hočemo delati! Došlo je do živahne razprave, ali bi ne bilo mogoče, sklicati prihodnjo sejo že prej. Po kratki izjavi ministrskega predsednika dr. Vesnića o tem predmetu je izjavil predsednik narodnega predstavništva, da zaključuje sejo in odreja prihodnjo za petek 11. t. m. ob 4. uri popoldne.

LDU Belgrad, 7. junija. Danes se je vršila seja ministrskega sveta, ki je trajala od 10. ure popoldne do 1. ure popoldne. Na tej seji so se razpravljala glavna vprašanja, ki se tičejo novega volilnega reda.

Demonstracije proti judom na Dunaju.

LDU Dunaj, 7. junija. (ČTU) Krščanski socialci in nemški nacionalci so nočoj priredili pred magistratom veliko protizidovsko demonstracijo. Govorila sta krščansko socialni poslanec Kunschak in nemški nacionalc Orsin. Oba govornika sta zahtevala, naj se izženejo gališki judje, ki so se med vojno naselili na Dunaju. Po shodu se je razvil demonstracijski sprevod proti parlamentu in po Ringu, kjer je mno-

žica demonstrirala pred velikimi kavarnami in hoteli. Pri hotelu »Imperial« so razbili nekaj šip. Istotako so pobili šipe na kavarni »Habsburg«. Demonstranti so šli po Franc Jožefovem nabrežju do Rossauerjeve vojašnice, kjer so psovali ljudsko brambo kot »židovsko in tatinsko brambo«. Množica je nato došla na Votivni trg, kjer se je končno ob 10. zvečer razšla.

Krvavi nemiri v Gradcu.

Gradec, 7. junija. Danes so se pripetili tu povodom protidraginjskih demonstracij krvavi izgredi. Demonstrirati so začele ženske na trgu, ker branjevci in trgovci kljub preobilici blaga niso hoteli znižati cen sadju in jajcem. Zbralo se je do 2000 žensk, ki so po vseh trgih prevrnile in razbile stojnice in si blago razdelile. Stražnike, ki so hoteli braniti branjevce, so demonstrantke psovale ter dejansko napadle. Po mestu so trgovci iz strahu zaprli trgovine. Ženskam se je kmalu pridružil mnogo moških, posebno mlajših fantov; komunistični življi so tvorili posebno skupino. Demonstracije so se nadaljevale celo

popoldne. Nastopilo je poleg policije tudi orožništvo in postavilo strojnice. Demonstranti so naskočili gledališče, kjer se je ravno vršila popoldanska predstava in vse razbili. Policija je nastopila z orožjem in je bilo v spopadu več ranjenih, med njimi en redar. Druga skupina demonstrantov je skušala naskočiti socialistični dom, a so jo razkropili. Do viška je prišlo okolu 8. ure zvečer na Murskem trgu. Množica je hotela siloma prodreti orožniški kordon ter napadla orožnike s kamenjem in orožjem. Orožniki so nato streljali. Mrtvih je obležalo 7 oseb, 23 je bilo težko ranjenih. Demonstracije se nadaljujejo v pozno noč.

Komunizem bo prešel v bodočnost, da, toda bo znatno izpreemljen. Temu nasproti bo kršč. socializem ohranil vso svojo veljavo in aktualnost v vseh dobah, ker temelji na večnih etičnih resnicah. Naloga krščanskega socializma je, da zagotovi in podvzame dalekosežne socialne reforme in s tem prepreči svetovno revolucijo. Te naloge se slovenski krščanski socialiti živo zavedamo in bomo stali slejkoprej nevstrašno na straži: na eni strani proti

prevratnim nakanam materialističnega komunizma, a na drugi strani proti sebičnim, izkoriščevalnim nakanam istotako materialističnega kapitalizma. Obema velja jnaš neizproni boj!

Sirate „Večerni list“!

Rešimo mladino!

II.

SLUČAJ PERKO-KOLEŠA.

Kdo se naj še briga za mladino? Starši! Dobro, starši! Tudi to kraljestvo je razdvojeno v svojem osrčju. Pošteno študirati more samo sin verižnika in vojnega dobičkarja, drugih staršev sinovi so prisiljeni stradati. Zato je posegel dijak po nepošteni trgovini in pošteni starši so celo veseli, ker imajo takega sina, ki si prisluži kaj postrani. Strast po nesolidnem dobičku je objela tudi že srednješolsko mladino, materialistični nazor je dobil svoje najmlajše spoznavalce.

In ta nesolidni svet, ki si je med vojno in še po vojni opomogel, ima tudi svoj način zabave. Vse bi to bilo še dobro, če bi se temu mamonu ne klanjale tudi poštene družine. Tudi tu je razdvojenost, ta blek in krivični sijaj slepi že naše družine. Koliko jih je, ki se sramujejo svoje nepremožnosti ter se pehajo za milost milijonarjev, tekmujejo z razkošjem in razsipnostjo parvenijev, ki nam zastupljajo kulturo s svojimi zabavami in plesi, s svojimi toaletami in briljanti. Naše družine je objel čuden strah in nihče se ne upa ugovarjati: hčerke morajo na ples, če tak motec vabi, hčerke morajo bodisi brez kavalirja ali s kavalirjem na ulico ob cvetličnem dnevu, hčerka mora biti dekoltirana in v kratki obleki na promenadi, dobiva nebrot laskavih pisem od te družbe in se mora učiti baleta.

Iz kulture je izginila solidnost in poštenost srca, denarna aristokracija je usuznjila že tudi duha in telesa; kjer ne gre iz lepa, poizkuša z grdim, z bojkotom in časopisjem. Brezbriznost in zanemarjenje dolžnosti se opaža tudi drugod! Še danes, po poldrugem letu, se ne ve, kako je mladi Štritof umrl. Govori se mnogo; trdi se celo, da je stvar zaspala radi sorodstva. Če je korupcija v teh krogih, potem se ni čuditi, če je Perko morda mislil, da bo njegov zločin ostal skrit. Kaj bo z nami, ko je pravica sama v sebi razdvojena? Ali ni imel Koleša čisto prav, ker je zahteval, naj ga porotniki oprostite krivde?

Ko gledam mladino naših dni, se mi milo stori pri naraščanju. Tudi ta nežni popek naroda ima že v srcu trup: strašno sovraštvo med orličji in sokoličji, surovost, s katero napadajo sokoličji, in čukanje sokoličev je že postal naravni znak in zov za to vrsto »našega upa in naše nade«. Bilo je pri manifestaciji za Jugosl. Matico: Tablico S. K. S. Z. sta nesla dva orličja. Na Rimski cesti sta se zadela ob nju desetleten, fino oblečen deček in šestletno dekletce ter ju začela pitati s čukom. Me ne je pograbilo; orličja pa sta, sicer zaripla v obraz jeze in užaljenosti, strmela pred se in nista črhnila besedice. In baje to čukanje uči in podpira tudi svobodomiselnost učiteljstvo. Ta rod je že v kali razdvojen in ni upa na rešitev. Sovraštvo, politična razdivjanost in surovost še niso nikdar blagoslovile mladih src.

Zadnji činitelj, ki bi moral pomagati rešiti kulturo, je časopisje. Naj o tem ne govorim, kako jo rešuje. Blasfemija za blasfemijo v eni vrsti časopisja, in pomisliti moramo, da dobi mladina v roke precejšnje liste, ki so po svoji kvaliteti najslabši. Imam še izrezek iz »Jugoslavije«; poročilo o tajnih prostitutkah na policiji, pisano s tako pikantnostjo, kakor bi to strašno žalostno dejstvo bilo najprimernejša prilika, da se star pohotnež pozabava in osveži skomine.

V takem ozračju, v tej lahkomišelnosti brezbriznosti se je rodil Perkov zločin in ni čuda, če se je rodil. Vsi ti, ki sem jih imenoval, so poklicani, da globlje zagrabijo vprašanje ter se pripravijo tudi na ono težko preizkušnjo, ko bodo stali pred mladino — brez Boga.

Da bi bila »enostranska verska vzgoja« vzrok Perkove tragedije, ne bo trdil niti največji zagrizenec.

Spominajte se „Slovenske Straže“!

Izpred porotnega sodišča.

OBSOJEN GOLJUF.

Včeraj je obsodila porota Matija Horn bčka iz St. Janža na Koroškem zaradi raznih goljufij (Glej včerajšnji Večerni List!) na šest let težke ječe.

Danes se razpravlja o dveh tožbah, o katerih se je svojčas pričela razprava, katera se je pa morala odgoditi, ker je med porotniki en gospod obolel. Porotno zasedanje bo zaključeno v petek.

VELIKA TATVINA PRI RANZINGERJU.

Pod predsedstvom g. svetnika Vederjaka razpravlja danes porota o tožbi, katero zastopa državni pravnik dr. Modic, proti Ivanu Ankerst (zagovornik dr. Adlešič) in proti slaščičarskemu pomočniku Juliju Cerarju (zagovornik dr. Pirc), v kateri gre za velike tatvine izvršene pri ljubljanskemu špediterju R. Ranzingerju (zastopa ga dr. J. Mohorič). Kakor pravi obtožba, sta pokradla Ankerst in Cerar Ranzingerju raznega blaga v vrednosti 8215 kron, kar sama priznavata.

Dalje je Ankerst osumljen, da je pri Ranzingerju tudi vlomil v 40 kovčkov in kradel iz njih razno blago, katero se je dobilo pri njem, toda Ankerst pravi, da je te reči kupoval od oficirjev na italijanskem bojišču.

Potem, ko se je prebrala obtožnica, prične sluga g. Sever po dveh mizah razlagati blago, katero se je zaplenilo Ankerstu: veliko ga je, marsikatera boljša »kramarica« ne vozi toliko blaga na sejme, kolikor ga je videti danes v porotni dvorani.

Ankerst pravi, da se »seveda čuti kriv«, odgovarja s tihim glasom, toda razločno in ne v zadregi.

Politične novice.

+ Splošni zbor hrvatske ljudske stranke se je vršil 6. t. m. v Zagrebu. Svoje zastopnike sta poslali Bosna in Dalmacija ter seljaške demokracije, meščanski klubi in delavske organizacije iz Hrvatske in Slavonije. Slovence je zastopal prometni minister dr. Korošec. Po obširnih poročilih o delovanju in uspehih stranke, o notranjem in zunanem položaju (dr. Korošec), o političnem položaju v Bosni in Dalmaciji se je začela razprava o vprašanju pokrajinskih vlad, o ustavi in volilnem redu za konstituantno. Govorniki so se izrekli za žensko volilno pravico in volilno dolžnost. Potem se je izvolil in konstituiral vrhovni strankin svet; predsednik je Stjepan Barič, podpredsednik kmet Mato Pečija in dr. Belič. Sklenili so da se ustanovi enotno vodstvo hrvatske in slovenske ljudske stranke. Po zborovanju je imel vrhovni svet svojo prvo sejo, na kateri so sklepali o strankinem tisku, organizaciji in drugih stvareh.

+ Klub krščanskih socialcev hrvatske ljudske stranke je imel 5. t. m. v Zagrebu sejo, na kateri so preosnovali odbor. Za predsednika je bil izvoljen dr. Markulin.

+ Vera in socialna demokracija. Dunajski socialnodemokratski župan Reumann je povodom letošnjega praznika sv. Reš. Telesa prepovedal mestnim delavcem vsako pomoč pri pripravah za procesijo (prevažanje in postavljanje oltarjev in podobno). Sirote iz mestnih sirotišnic se procesije niso smele udeležiti kakor vedno doslej. Socialnodemokratsko obratno vodstvo cestne železnice je dalo na uradno desko nabiti imena vseh uslužbencev, ki so se udeležili procesije ter jih tako izpostavilo zasramovanju in zasmeju socialnodemokratskih tovarišev. Radi verjamemo »Reichsposti«, da so socialnodemokratski oblastniki zbudili v prebivalstvu s temi čini stotere odporne sile in da si Dunaj te strahovlade ne bo dal več dolgo dopasti.

+ Socialisti se posmehujejo revščini. Dunajska »Arbeiterzeitung« je tudi praznik S. R. T. porabila v to, da je napisala vrsto nizkotnih in vrhu tega neumnih blasfemij. Značilno pa je za socialnodemokratsko družbo, da se list posmehuje letošnji procesiji na Dunaju, češ da je nekdanji sijaj znatno obledel in da so šli v sprevedu le še »prav slabo oblečeni otroci, potem nekaj takih, ki imajo dobro ohranjene salonske suknje, pa redovnice. Socialni demokrati imajo prav: Krščanstvo je slejkopraj vera revežev, zatočišče najbednejih, najzapuščenejših, dočim je materialistični socializem torišče raznih stremljivih talentov, ki tekmujejo za milijoni in ministrskimi sedeži.

Otroci brez veroizpovedanja. »Reichspost« se na uvodnem mestu peča z naslednjim slučajem: Neko dunajsko ljudsko šolo obiskuje otrok, čegar starši so brez veroizpovedanja. Sklicujoč se na to, starši otroku niso pustili obiskovati nobenega verskega pouka. Ker pa mora po zakonu, ki še vedno velja v Avstriji, vsak otrok biti deležen verskega pouka, je dal pristojni okrajni šolski svet po magistratnem uradu ugotoviti yero dotičnega otroka.

Urad je odločil, da spada otrok, ker je deklica, v tisto versko zvezo, v kateri je bila njena mati pred poroko. Proti temu odloku so iskali starši pomoči pri svobodomiselnih strankah in dosegli, da je socialno-demokratski župan Reumann odlok magistratnega uradnika-jurista kratkoinimalo ovrgel z naslednjo navidezno utemeljitvijo: Člen 1. zakona iz l. 1868. določa, da je izpoved staršev merodajna za otroke. Po duhu zakona velja to tudi za brezkonfesionalnost in ker so bili dotični starši začasa otrokovega rojstva brez veroizpovedi, velja to tudi za otroka. O tem svojem odloku je obvestil župan vse okrajne magistratne urade in jim naročil, da se morajo v vseh slučajih držati tega njegovega pravnega naziranja. To pravno naziranje izpodbija »Reichspost« s členom 139. spl. drž. zak., ki določa, da morajo starši skrbeti za dobrobit otrokovo med drugim tudi s poukom v veri, kakor tudi s členi 1., 3., 17. in 20. drž. ljudskošolskega zakona, glasom katerih so obvezani vsi otroci brez razlike, da obiskujejo verski pouk. — Ta slučaj je nov dokaz, česa bi nam bilo pričakovati pod socialno-demokratsko vlado.

+ Demokratska igra s politikom. Dasi za izvršitev agrarne reforme še danes nimamo potrebnega zakonskega temelja in podrobnih podatkov, vendar je začela bivša demokratsko-socialistična vlada delitvijo veleposestev. Toda kako? Delila je zemljo le tam, kjer je imela svoje pristaše ozir. kjer si je hotela z zemljo pristaše kupiti. Tako se je dogodilo, da so jemali zemljo domačim ljudem, katerih posestvo ni obsegalo niti 100 oralov ali pa kaj malega čez, judom in tujcem so pa puščali nedotaknjena posestva, obsegajoča nad 300 in 400 oral. Take »agrarne reforme« Protičeva vlada seveda ni mogla pustiti veljati. Po krivdi demokratsko-socialistične vlade je prišlo ponekod prebivalstvo v nasprotje z zakonom. Tako v Gorskem okraju na posestvu knezov Thurn-Taxis. Posledica tega je razprava na sodišču v Delnicah proti več tisoč kmetom, ki se je začela 5. junija. »Riječ« priobčuje ob tej priliki uvodnik, kjer napada prejšnje Protičevo ministrstvo kot ljudstvu sovražno in hujska proti reakciji. Raje naj bi se demokratje trkali na prsi in bili hvaležni tistim, ki so napravili anarhiji, ki so jo zapustili demokrati in socialisti, konec in začeli uvajati red. — V istem uvodniku se peča »Riječ« še z drugim »grehom reakcije« s premeščanjem Pomorske oblasti iz Bakra v Belgrad. To Pomorsko oblast, katere delokrog naj bi se raztezal na celokupno naše jadransko primorje do albanske obali, je bila organizirala demokratsko-socialistična vlada kot domeno svojih pristašev. Da Bakar ne more priti v poštev kot naše pomorsko središče, je jasno vsakomur, kdor ima le nekoliko pogleda v te stvari. Zato je povsem umevno, ako je prometno ministrstvo premestilo Pomorsko oblast v svojo bližino — t. j. v Belgrad kot svoj poseben oddelek, dočim ostanejo v Bakru, Splitu in Dubrovniku trgovsko-pomorske ekspoziture. Vsekakor je to zaenkrat le časna odredba, ker bo končnoveljavno o vseh upravnih uredbah sklepala ustavotvorna skupščina. Značilno za breznačelnost oziroma za frivolno igro s politikom je le postopanje demokratov, ki sedaj napadajo dr. Korošca radi njegovih — centralističnih teženj. Tako početje se obsoja samo.

+ Proti komunističnemu kongresu v Vukovaru. Vukovarski meščani so priobčili v »Srijemu« odprto pismo ministrskemu predsedniku in banu Laginji, v katerem protestirajo proti temu, da se je komunistom dovolil — po posredovanju ministra Pribičevića — kongres v Vukovaru. Zahtevajo, da se to dovoljenje ukine.

+ Volitve na Nemškem. 6. t. m. so se v Nemčiji vršile splošne državne volitve. Kolikor je doslej znanih uspehov, so dobili: večinski socialisti 68, neodvisni socialisti 47, centum 35, nemška ljudska stranka 34, nemški nacionalci 27, demokrati 26, virmberska kmetska zveza 3, šlezvikholšteinski demokrati 1, virmberska kmetska stranka 1, hesenska kmetska zveza 1, komunisti 1 mandat.

Dnevne novice.

— Meščanska morala. Zagrebški »Jutarnji List«, ki sicer rad lomil kopje za rešitev meščanske družbe in družabnega reda, priobčuje kričečo reklamo za prevod nekega francoskega romana. Kam meri s to reklamo, je razvidno iz notice med domačimi vestmi, ki se glasi: »Najrafiniraneje ljubezenske epizode so opisane realistično in dovršeno v senzacionalnem romanu »Dnevnik sobarice«...« itd. Komur je količkaj resno za našo bodočnost, za dušno in telesno zdravo mladino, ne bo v času, ko se čutijo posledice nemoralnosti na globoko in široko, ko spolne bolezni uničujejo srečo sedanjih in bodočih rodov, skušal še na umeten način netiti spolne strasti. Malo več respekta pred to veliko silo narave — da ne govorimo o morali —

bi pač tudi od meščanskega svobodnjaškega časopisja pričakovali.

— Mali usnarji in obrtniki proti usnjarskemu kartelu. V Zagrebu je bil za 5. t. m. sklican ustanovni občni zbor za karteliranje usnjarskih tovarnarjev. Na zbor je prišlo večje število malih usnarjev, ki so protestirali proti ustanovitvi kartela. Protest je poslala tudi Zveza hrvatskih obrtnikov. Zbor se je razšel brez uspeha. — Na Hrvatskem je usnjarska industrija v židovskih rokah.

— Ključ sta kradla. Hrvat Dragotin Kozminky in Franc Kopač sta delala v Kamniku in sta ukradla svojemu gospodarju 884 ključev. Pravita, da sta kradla, da bi si nabavila obleko. Vsak ključ je bil vreden najmanj 3 krome. Sodišče je obsodilo Kozminksa na 6 tednov in Kopača na 1 mesec težke ječe.

— Konj vreden 16.000 kron ukraden je bil Francu Remcu na Dobrovi. Rdečkaste barve je, dolgega repa z zelo dolgo grivo; 14 pesti visok.

— Kobilica ukradena je bila v Kamniku. Ima rdeče-belo zadnjo nogo, belo liso na čelu, stara je 6 in pol let, vredna 25.000 kron.

— Vlom pri Višnji Gori. Dne 1. junija t. l. je bilo vlomljeno v kočjo Martina Škufca v Dragi. Vlomilec, okoli 20 let je star, srednje velik, oblečen v temno, precej dolgo suknjo, je odnesel 23 mesenih, 115 kron vrednih klobas, par čizmov, krivec in 388 kron 60 vin.

— Tatvina v Radgoni. Tapetniku Gottfridu Prischniggu iz Stare Vasi je bilo v Radgoni ukradeno staro, obrabljeno, rjavo pobarvano moško kolo, vredno 2000 kron. Dalje je bilo ukradeno cest. mojstru Antonu Čušu iz Murske Sobotne na kolodvoru v Radgoni iz plombranega železnikega voza kolo znamke Cel Kinta št. 149.93 1, vredno 6000 kron.

— Tatvina. Pretekli teden v noči od petka na soboto je bila ukradena posestnik Janezu Plahutniku v vasi Godič št. 3 pri Kamniku kobilica. Kobilica je bila rdeče barve (brama), visoka 164 cm, koščena, lahkih nog, zadnja desna noga pri vincelnu bela in z belo liso na čelu. Kdor bi kaj vedel, naj sporoči proti dobri nagradi na orožniško postajo v Kamniku.

— Veržnica s tobakom. Jožefa Leonard, je bila ustavljena na Zidanem mostu. V obleko je imela vštih 20 zavojčkov hercegovaškega, 28 zavojčkov za pipo, dalje 150 kratkih, 200 inozemskih, 50 viržinioza smokd in 30 dlk tobaka za pipo. Francu Bergeju so pa zaplenili na Zidanem mostu 100 zavojčkov turškega tobaka in 84 zavojčkov tobaka za pipo.

— Tatvina. V noči od 5. na 6. t. m. je bila ukradena posestniku Janezu Plahutniku v Godiču pri Kamniku kobilica rdečkaste barve. Kobilica je 164 cm visoka, koščena, na čelu ima belo liso. Ukradena je bila okrog 1 ure ponoči. Ako bi kdo kaj vedel, naj sporoči proti dobri nagradi na orožniško postajo v Kamnik.

— Valute dne 7. junija na zagrebški borzi: 1 dolar 83 K; 100 avstr. kron 55 K; 100 bolg. levov 175 K; 100 carskih rubljev 170 K; 100 čehoslov. kron 220 K; 100 francoskih frankov 700 K; 100 nemških mark 247 K; 100 rumunskih lejev 202 K; 100 italijanskih lir 550 K.

Ljubljanske novice.

lj Različna vrednost češenj. Medtem, ko se prodajajo češnje na ljubljanskem trgu po 6 in 7 kron kilo, se pa dobe prav lepe češnje v Mariboru po 1: reci eno krono kilo; tudi v Velenju in v Celju se prodajajo češnje na drobno po 2 do 3 k. Pri nas v Ljubljani so pa cene na živilskem trgu naravnost ogromne. Z malenkostnimi šikanami prodajalcev in tudi branjevcev se draginja na trgu ne bo odpravila, odpraviti bi jo bilo edino le, da bi se dobavljalo od drugod ceneno blago na ljubljanski trg živil.

lj Kaznovani mesarji. Mesarica F. O. je bila na verižniškem uradu obsojena na en teden zapora: cen ni imela označenih in prodajala je telečje meso po 24 kron kilogram, koštrunova jetra pa po 36 kron kilogram. — 5 dni zapora je dobila na verižniškem uradu mesarica T. Ž., ker je prodajala telečje meso kilogram po 24 kron; mesar J. Ž. je pa bil obsojen na 500 kron globe oziroma 1 teden zapora, ker je prodajal telečje meso po 24 kron kilogram.

lj Drazenje usnja. Usnar S. M. je prodajal potplate po 240—280 kron kilogram (maks. cene 112, 116 in 140 kron za kilogram), za črno telečje zgornje usnje je zahteval 300 kron (maks. cena 160 kron). Obsojen je bil na 8000 kron globe, 3 tedne zapora in zapad 82 kg potplatov.

lj Verižnik pravega kova je gospod A. S., ki je bil tudi zaradi goljufije že večkrat kaznovan. Odkar je prišel iz zapora l. 1918., se je pečal z vsemi kupčijami, kar mu je prišlo pod roko, vse mu je bilo prav. Verižil je ves čas. Šlo je za zelo velike vsote. Na verižniškem uradu so prisodili gospodu A. S. 15.000 kron globe in 5 mesecev zapora.

lj Tržaške cvetke. Državni varnostni stražnik Butkovič je aretiriral tri tatove Tržačane: zelo nevarne ptičke, kateri so povzeli ob aretaciji, da hodijo pod kozolce spat.

lj Kako sta ptička ušla. Včeraj smo poročali o begu nevarnih zločincev Karla Pevca in Franceta Golubiča iz blaznice na Studencu, kjer sta bila na opazovanju, ker sta bila simulirala umobolnost. Kakor smo zvedeli, sta ptička prišla na prosto na ta način, da sta iz okna železno omrežje izdrla v celoti, ne pa prepilila, kakor smo včeraj poročali.

lj Podstrešna tatvina. Gospej Katari-ni Lenček je bilo na Dvornem trgu iz podstrešja ukradeno otroško belo krilo in 15 belih žepnih robcev z znamko K. B. R. H.

lj Kaznovani pijanci. Radi pijanosti je ljubljanska policija kaznovala te dni po 200—400 k razne prijatelje alkohola. Večinoma so bili okolici.

lj Sobna tatvina. Poštnemu uradniku g. Francu Komanu je v času, ko je družina gledala procesijo, neznan tat ukradel iz spalnice srebrno uro Omega z monogramom R. S. in zlato verižico z obeskom iz brušenega rumenega stekla. Drugo uro, ki je ležala zraven, je tat pustil.

lj Zopet vlom pri Švabu. Danes ponoči je bilo zopet vlomljeno pri Švabu v Gosposki ulici. Natakar v »Narodni kavarni« je slišal ropot in to naznanil policiji. Obseg tatvine se še ni ugotovil.

lj Tatvina bicikla. Dne 6. junija (nedeljo) 1920 ob 7. uri zjutraj je ukradel predrzen neznan storilec iz hodnika orožniške postaje, Ljubljana, Bleiweisova cesta št. 1 skoraj novo kolo v vrednosti 3000 k.

— Kolo se zelo lahko spozna po temnozeleni barvi in napisu tvrdke »Kerševan-Čuk, Gorica«. Ima široko, nenavadno nazgor zapojnjeno bilanco, gorske plašče, sprednji plašč ima eno rdečo 8 cm dolgo krpo in ima na balanci in srednji vilici držala za sabljo. Tat mora biti iz mesta in je moral lastnika kolesa že dalje časa namenoma zasledovati, da mu kolo ob dani priliki vzame. Izsleditelj kolesa dobi 400 kron nagrade.

lj Vlom v stanovanje. Neznani vlomilci so vlomili ob belem dnevu v stanovanje Marije Kogoj v Florijanski ulici 13 in ji ukradli 800 kron denarja, zapestno uro, par zlatih uhanov, pozlačene uhane in več brošk; oškodovana je za 1000 kron.

lj Preprečena tatvina na glavnem kolodvoru. Državna varnostna straža je aretirala v skladišču na glavnem kolodvoru tri železničarje, ker so kradli manufakturo.

lj Brez vseh sredstev je prišel v Ljubljano iz Banata Alojzij Heidenberger, doma iz Gross-Hollensteina pri Waidhofnu na Ybsu. Fanta, ki je 24 let star, so zaprli.

lj Goljufija. Gospo Antonijo Schreyer je ogoljufalo 20letno, malo debelo, plavalasno deklo okroglega, bledega lica, češ, da služi pri dr. Defranceschiju, za en par črnih ženskih in en par belih ženskih čevljev. Škode je nad 400 kron.

lj Srebrna moška ura z dvojnimi pokrovom in monogramom F. I. s tanko srebrno verižico je bila te dni ukradena v nekem tukajšnjem hotelu; dalje jahalne žametaste hlače, sivozelenkasti suknjič in telovnik in pepita športna čepica.

Narodno gledališče.

Drama:

Torek, 8. junija: Puhušanje v dolini sent-florijanski, D.
Sreda, 9. junija: Dvoboj, B.
Četrtek, 10. junija: Pritožne bukve, E.
Petek, 11. junija: Zaprtó.
Sobota, 12. junija: Veleja, A.
Nedelja, 13. junija: Veleja, E.
Ponedeljek, 14. junija: Dvoboj, C.

Opera:

Torek, 8. junija: Pagliacci. Les Sylphides, abon, E.
Sreda, 9. junija: Faust. Gostuje g. Nikola Zec, prvi basist državne opere na Dunaju, Izven.
Četrtek, 10. junija: Jevgenij Onjegin, C.
Petek, 11. junija: Vesele žene windsorske. Gostuje g. Nikola Zec, prvi basist državne opere na Dunaju, Izven.
Sobota, 12. junija: Pagliacci. Les Sylphides, D.
Nedelja, 13. junija: Vesele žene windsorske. Gostuje g. Nikola Zec, prvi basist državne opere na Dunaju, Izven.
Ponedeljek, 14. junija: Zaprtó.

Aprovizacija.

a Splošna gospodarska zadruga za Slovenijo v Ljubljani naznanja svojim članom, da se prične v ponedeljek dne 7. junija nova razdelitev moke in vseh drugih živil. Moka in vsi mlevski izdelki se delijo v poljubni množini brez vrstnega reda. Za vsa druga živila velja vrstni red in sicer od 7. do 14. junija vsaki dan 200 števil, od 15. junija dalje brez vrstnega reda.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«,
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.